

ANTISZEMITA
GYŰLÖLET-BŰNCSELEKMÉNYEK ÉS
INCIDENSEK

*Havi összefoglaló
2015. szeptember*

BRÜSSZEL INTÉZET

TARTALOMJEGYZÉK

Tartalomjegyzék	3
Vezetői összefoglaló	5
A Tett és Védelem Alapítvány	6
Brüsszel Intézet	6
Összefogás	7
A jelentésről	8
Módszertan	10
Antiszemita gyűlölet-cselekmények – 2015. szeptember	14
Támadás	14
Rongálás	14
Gyűlöletbeszéd	15
További antiszemita gyűlölet-cselekmények	16
Közösségi hírek, reakciók	17
Hivatalos és civil reakciók	18
Hírek és vélemények a magyarországi antiszemitizmusról	20
Egyéb hírek	21
A Tett és Védelem Alapítvány hivatalos ügyei	22
A hónap krónikája	23
Kapcsolat és támogatás	24
Felhasznált irodalom	25
Impresszum	26

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

AZ antiszemitizmus elleni küzdelem egyik legfontosabb feltétele a helyzet pontos ismerete, az antiszemitizmus valódi elterjedtségének vizsgálata. A Tett és Védelem Alapítvány egyik célja éppen a kérdést övező ismerethiány felszámolása. Ennek eszköze többek között a folyamatos és szakmailag megalapozott közéleti monitoring tevékenység, mivel a tényleges információk összegyűjtése, elemzése nélkül nem lehet valós védelmet biztosítani a közösség számára. A monitoring eredményét az Alapítvány havi rendszerességgel közzé teszi.

A jelentés kétféle cselekménnyel foglalkozik: az antiszemita gyűlölet bűncselekményekkel, illetve a gyűlölet motiválta incidensekkel. A jelentés ezt a kettőt összefoglalóan gyűlölet-cselekményeknek nevezi. Mindkettő esetében fontos kritérium, hogy azok elkövetésekor azonosítható az antiszemita motiváció. Míg azonban az előbbiek a büntetőjog szerint bűncselekményeknek minősülnek, az utóbbiak ezt a szintet nem érik el. A teljes kép felrajzolásához azonban mindkét típusú cselekmény dokumentálására szükség van.

Az antiszemita gyűlölet-cselekmények minél szélesebb körű monitorozásához sokféle forrás együttes használatára van szükség. Az események regisztrálásán kívül fontos azok különböző jellemzőinek számbavétele is.

A dokumentálás során ezért egyrészt rögzítjük a cselekmények helyszínére, elkövetőjére, célpontjára, következményeire vonatkozó adatokat. Másrészt különböző cselekménytípusokat is megkülönböztetünk.

A Tett és Védelem Alapítvány szeptemberi monitoring tevékenysége nyomán három antiszemita gyűlölet-cselekményt azonosított. Egy eset a támadás kategóriájába tartozik: Jávor Istvánt egy biztonsági ember lezsírozta, majd kétszer megütötte egy okmányirodánál. Egy esetet a rongálás kategóriájába soroltunk: megrongálták Ferenczfalvi Kálmán embermentő emléktábláját. Egy esetet pedig a gyűlöletbeszéd kategóriájába tartozik: Dávid-csillagos post-it-et ragasztottak a Krétakör csengőjére. Egy esetet viszont nem számítottuk be a statisztikába, mivel nem beazonosítható az elkövetés ideje, emiatt ezt a További antiszemita gyűlölet-cselekmények részben összegeztük. Jelentésünkben számos, a magyarországi holokauszthoz, antiszemitizmushoz kapcsolódó eseményről is hírt adunk.

A Tett és Védelem Alapítvány 2015 szeptemberében egy feljelentést tett. Jogsegély keretében közösség tagja elleni erőszak miatt tett feljelentést annak a rabbinak az ügyében, akit az Erzsébet téren leköttek.

A TETT ÉS VÉDELEM ALAPÍTVÁNY

Az antiszemitizmus jelensége nem új keletű Magyarországon. A korábban tapasztalt gyűlöletbeszéd azonban egyre jobban eluralkodik a közéletben. A helyzetet súlyosbítja, hogy a nyíltan antiszemita, rasszista nézeteket valló Jobbiknak negyvenhárom országgyűlési képviselője van, így az antiszemita gyűlöletbeszéd a parlamentben, valamint szervezett rendezvényeken is sokkal inkább megjelenik. Ezek a tényezők hívták életre

a Tett és Védelem Alapítványt. A Tett és Védelem Alapítvány a hazai jogrendszer által biztosított civil szerveződési lehetőségek közül az alapítványi formát választotta; bejegyzése 2012 novemberében történt meg. Az Alapítvány a romló minőségű közbeszéd, a kirekesztés, az antiszemitizmus táptalaját adó ismerethiány, valamint az atrocitások és a törvényszegések elleni erélytelen jogi fellépéssel szemben kíván új alternatívát nyújtani.

BRÜSSZEL INTÉZET

Az antiszemita gyűlöletcselekmények monitorozását a Tett és Védelem Alapítvány által életre hívott Brüsszel Intézet, az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet (EBESZ) által kidolgozott és javasolt módszerek alapján végzi. Az Intézet, a monitoring munka során, az antiszemita jelenségeket különböző, standardizált források által nyújtott információk alapján rögzíti és elemzi. Az incidenseket hét különböző kategóriába soroló monitoring munka forrásai többek között: az Intézet saját Kutatási és Incidenskövetési Csoportjának forrásai, a sajtóban és a közmédiában fellelhető információk, valamint a kormányzati szervekkel kötött megállapodás keretében lehetőség nyílik a bírósági, a bünyügyi és egyéb államigazgatási területek adatbázisaiban fellelhető releváns adatok felhasználására is. Az Intézet létrehozta és üzemelteti az 51 00 000 számon elérhető FORRÓDRÓT-ot, melyen antiszemita és zsidóellenes megnyilvánulások bejelentésére nyílik lehetőség. A Brüsszel Intézet kutatási terve a havi rendszeres monitoring-jelentések közzétételén túl magába foglalja egy átfogó, a zsidóságot érintő, kvalitatív és kvantitatív módszereket is alkalmazó kutatást, valamint az egész társadalomra kiterjedő felmérést az antiszemitizmus jelenlegi helyzetével kapcsolatban. A program részét képezi továbbá egy olyan differenciált képzési program kialakítása, mely az állami ügyintézés különböző szintjei és szereplői számára biztosít felkészítést a rasszista és antiszemita jelenségekkel kapcsolatos fellépésről, eljárásokról iskolai és továbbképzés-rendszerű tananyagok formájában.

Összefogás

A Tett és Védelem Alapítvány bejegyzett civil szervezet. Az Alapítvány munkájában közreműködők között vannak a statsquo/chábád EMIH, a reform irányzatú SzimSalom vezető személyiségei és az irányzatoktól független, de a társadalom

elismert tagjaiként számon tartott emblematikus személyiségek egyaránt. Az Alapítvány kurátorai megjelenítik a Magyarországon működő legfontosabb zsidó vallási és kulturális irányzatokat és így szimbolikusan is kifejezik, hogy az antiszemitizmus elleni fellépés mindannyiunk közös ügye.

A JELENTÉSRŐL

A magyarországi antiszemitizmus megítélése, kezelése sokszor rendkívül szélsőséges. Egyrészt hallani olyan hangokat, amelyek lekicsinylik az ilyen cselekmények, megnyilvánulások súlyát. Az is előfordulhat azonban, hogy egy-egy kirívó eset kapcsán az a kép alakul ki, hogy ezek az esetek elárasztják a közéletet. A tényleges helyzet megismerése a valós problémák kezelésének elengedhetetlen feltétele, ezért a Tett és Védelem Alapítvány feladatának tekinti, hogy pontos és minél teljesebb képet adjon a magyarországi antiszemitizmus mértékéről. Ennek egyik eszköze az antiszemita gyűlölet-bűncselekmények és incidensek¹ monitorozása. Ennek eredményét az Alapítvány havi rendszerességgel teszi közzé. A havi beszámolókon kívül minden évben részletesebb elemzéseket is magába foglaló összefoglaló jelentést készít az adott évben elkövetett cselekményekről. A gyűlölet bűncselekmények elleni küzdelem kiemelt fontossággal bír, mivel ezek eltérnek más bűncselekmény típusoktól. Ezek a bűncselekmények egyfajta üzenetnek tekinthetők, így túlmutatnak magán a cselekedeten. Ez a többletjelentés a társadalom különböző szinterein manifesztálódik: az egyén, a megtámadott csoport és végül az egész társadalom szintjén. Az áldozatok pszichológiailag, érzelmileg nagyobb traumát élhetnek át. Ennek a cselekménytípusnak nagy hatása van arra a csoportra nézve is, amelyhez a megtámadott egyén tartozik. Ezen cselekmények áldozatai sokszor felcserélhetőek, mivel számtalan esetben a támadás nem egy bizonyos személyre

irányul, hanem bárkire, aki az adott – éppen megtámadott – csoport tagja. Éppen ezért ezen csoport tagjai érzelmileg szintén involválódnak, illetve attól félhetnek, hogy a jövőben ők maguk is ilyen előítélet motiválta bűncselekmény célpontjaivá válhatnak. Ezek a cselekmények sértik azt a normát, miszerint a társadalom tagjai egyenlők. Az ilyen esetek nem megfelelő kezelése az egész társadalomra nézve is súlyos következményekkel járhat. (Levin és McDevitt 1999, 92–93; OSCE/ODIHR 2009a, 19–21; OSCE/ODIHR 2009b, 17–18; Perry 2001, 10)

Általánosságban elmondható, hogy kevesebb gyűlölet-cselekményt jelentenek, illetve dokumentálnak, amint amennyi valójában megtörténik. Az áldozatok sokszor nem jelentik ezeket a rendőrségnek. Ennek több oka lehet. Egyrészt sokan nem bíznak abban, hogy a hatóságok megfelelően kezelik ezeket az eseteket, akár a felkészületlenség, akár előítéletesség okán. Bizonyosan sok áldozat van, aki nem ismeri a vonatkozó jogszabályokat. Az áldozatok érezhetnek szégyent is vagy tarthatnak attól, hogy védett tulajdonságuk kiderül. Az alulminősítés is sok esetben előfordul, vagyis a hivatalos szervek nem állapítják meg a gyűlölet motivációt. Éppen a civil szervezetek azok, akik segíthetnek ezen problémák orvoslásában. Különösen hasznos lehet az állami szervekkel – például rendőrséggel, ügyészséggel – való együttműködés.² A civil szervezetek által készített jelentések alkalmasak lehetnek arra, hogy

1 Ezek részletes definícióját lásd a Módszertan részben.

2 Jó példa erre a Community Security Trust (CST) és a londoni, illetve a manchesteri rendőrség együttműködése. (CST 2013)

a hivatalos szervek figyelmét felhívják az országban elkövetett, gyűlölet motiválta cselekményekre. Az összegyűjtött adatok alapján hosszú távú trendek rajzolhatók fel. A civil szervezetek segíthetnek egy-egy eset jogi útra való terelésében, elláthatják

az áldozatok védelmét, illetve más módokon segíthetik őket. Ezek a szervezetek közvetítőként is szolgálhatnak az áldozatok és a rendőrség között. (OSCE/ODIHR 2009b, 34–36)

MÓDSZERTAN

A jelentés kétféle cselekménnyel foglalkozik: gyűlölet-bűncselekményekkel és gyűlölet motiválta incidensekkel. Jelentésünkben a kétféle cselekményt együttesen gyűlölet-cselekményeknek nevezzük. Ezeket az EBESZ a következőképpen definiálja³ (OSCE/ODIHR 2009b, 15–16):

gyűlölet-bűncselekmény: olyan a büntetőjog szerinti bűncselekmény, amelyet emberek bizonyos csoportjaival szembeni előítélet motivál⁴

gyűlölet motiválta incidens: olyan cselekmény, amely szintén az emberek bizonyos csoportjaival szembeni előítéleten alapul, de nem éri el a bűncselekmények szintjét

Az egyes gyűlölet-bűncselekmények kiemelt jelentőségét mutatja, hogy számos ország büntető-törvénykönyve elkülönülten foglalkozik ezekkel az esetekkel. A magyar büntetőjog kétféle gyűlölet-bűncselekményt nevesít: a közösség tagja elleni erőszak, valamint a közösség elleni uszítás büntettét. Az újonnan elfogadott Büntető Törvénykönyv (2012. évi C. törvény) az emberi méltóság és egyes alapvető jogok elleni bűncselekményekről szóló XXI. fejezetének 216., valamint a köznyugalom elleni bűncselekményekről szóló XXXII. fejezetének 332. paragrafusa foglalkozik ezekkel. A

közösség tagja elleni erőszak büntette akkor állapítható meg, ha az elkövető a sértettet azért, mert az valamely védett csoporthoz tartozik, bántalmazza, kényszeríti. Ezen kívül akkor is, ha riadalmokeltésre alkalmas kihívóan közösségellenes magatartást tanúsít. A büntett csak akkor valósul meg, ha ennek konkrét sértettje van. A közösség elleni uszítás leginkább gyűlölet-beszédet jelent, és a tényállás megállapításának feltétele, hogy azt nagy nyilvánosság előtt követik el. Az uszítás nem konkrét személy, hanem egy csoport ellen irányul. Fontos kiemelni, hogy más bűncselekmények is minősülhetnek úgy, hogy azokat rasszista indítékkal követték el. Ebben az esetben a bíróságnak súlyosabb ítéletet kell hoznia.⁵ (TASZ 2012, 3–4) Ezekon kívül a Btk. 333. paragrafusa a nemzetiszocialista rendszer bűnei tagadásának büntettéről szól. A 335. paragrafus pedig a különböző önkényuralmi jelképek (többek között horogkereszt, SS-jelvény, nyilaskereszt) terjesztését, nagy nyilvánosság előtti használatát és közszemlére tételét tiltja.

A gyűlölet incidensek meghatározásának módjairól trendjeiről 2013 májusi jelentésünkben részletesen írtunk. Ezen kívül ott ismertettük a nemzetközi szakirodalom ezzel kapcsolatos megállapításait. Jelentésünkben olyan gyűlölet-bűncselekményeket

3 A gyűlölet bűncselekmények tudományos meghatározása rendkívül ellentmondásos és szerteágazó. (Erről bővebben lásd Chakraborti és Garland 2009, 4–7). Ezek a definíciók fontos adalékként szolgálhatnak a bűncselekmények megértéséhez, azonban a gyakorlati munkában nehezen használhatóak. Ez tette szükségessé egyszerűbb, gyakorlatiasabb meghatározások kialakítását.

4 Ez alapján például a gyűlöletbeszédet az EBESZ nem tekinti gyűlölet-bűncselekménynek, mivel az adott viselkedés az előítéletes motiváció nélkül már nem lenne bűncselekmény. (OSCE/ODIHR 2009a, 24) Ennek általunk való kezeléséről lásd később.

5 A Btk. szó szerint nem tartalmazza a rasszista indítékot, de például az „aljas indok” minősítést kimeríti, ha valaki ilyen indítékkal követ el bűncselekményt.

és gyűlölet-incidenseket mutatunk be, amelyek motivációja antiszemitizmus. Ilyen cselekménynek számít minden, ahol annak elkövetője, célpontja, módszere vagy üzenete erre utal. A célpont lehet személy, csoport, rendezvény, épület, emlékmű vagy egyéb tulajdon. Fontos, hogy csak abban az esetben beszélhetünk antiszemita motivációról, ha kifejezetten a zsidósághoz való tartozás feltevése miatt választotta az elkövető az adott célpontot. Ilyen módon lényegtelen, hogy a feltevés valós-e: a zsidósághoz való vélt tartozás is elegendő. A monitorozás során gyűlölet-cselekménynek tekintünk egyrészt mindent, ami a gyűlölet-bűncselekmény kategóriájába esik. Ezek lehetnek a büntetőtörvénykönyv által nevesített bűncselekmények (közösség tagja elleni erőszak, közösség elleni uszítás, nemzetiszocialista rendszer bűneinek tagadása, önkényuralmi jelképek használata), azonban más a büntetőtörvénykönyvben szereplő tettek is, ha az előítéletes motiváció bizonyítható. A gyűlölet-incidensek azonosításakor különböző, a monitorozás során rögzített⁶, indikátorok vizsgálata alapján döntünk arról, hogy az adott tettek lehetett-e antiszemitizmus a motivációja.

Az antiszemita gyűlölet-cselekmények minél szélesebb körű monitorozásához sokféle forrás együttes használatára van szükség. Különösen fontosak számunkra az áldozatok bejelentései. Ha az áldozat nekünk nem tud vagy nem akar bejelentést tenni, akkor egy közvetítő bevonásával értesülhetünk az incidensről. Ilyen közvetítő lehet az áldozat hozzátartozója, ismerőse, az eset tanúja vagy egy másik civil szervezet. A bejelentések megkönnyítését szolgálja az Alapítvány – korábban említett – huszonnégy órás telefonos

Forró Drótja. Ezen kívül lehetőség van online bejelentésre, amelynek során a bejelentő még inkább megőrizheti anonimitását.

Az Alapítvány deklarált célja, hogy kapcsolatban álljon a hatóságokkal, mivel lehetséges, hogy az áldozat először hozzájuk fordul vagy egy szemtanú őket értesíti.

Fontos információforrást jelentenek a különböző médiumok: a televízió, a rádió, valamint a sajtó nyomtatott, illetve internetes változata. A jelentés lényeges részét képezi a mostanában egyre nagyobb fenyegetettséget jelentő úgynevezett virtuális gyűlölet monitorozása.

Ezen médiumok monitorozását egyrészt fizetett szakemberek látják el professzionális sajtófigyelés keretei között, másrészt önkéntesek is folyamatosan figyelik a médiumokat és a kinyert információt továbbküldik a Brüsszel Intézet munkatársainak feldolgozására. Fontosnak tartjuk, hogy lehetőség szerint a média egy mind nagyobb szeletét folyamatos monitorozás alatt tarthassuk. Ez kiterjed nagyjából az összes fogható TV- és rádióadóra, az összes nagyobb példányszámú nyomtatott sajtótermékre, illetve az interneten nem csupán a hírportálok, de a közösségi oldalak és a szélsőséges, uszító honlapok monitorozására is. A monitorozás folyamata szisztematikusan, pontosan kidolgozott sztenderdek alapján történik.

A monitorozott gyűlölet-cselekmények közül vannak olyanok, amelyeket a statisztika részének tekintünk, vannak azonban olyanok is, amelyeket rögzítünk, azonban a havi statisztikába nem számítjuk bele.⁷

⁶ Ezeket a *Módszertan* későbbi részében mutatjuk be.

⁷ Ennek kialakításához felhasználtuk a következőket: ADL 2012, CST 2013

Gyűlölet-események, amelyek beleszámítanak a statisztikába

- csak Magyarországon történt gyűlölet-események; függetlenül attól, hogy az áldozat magyar állampolgár-e
- minden cselekedet, esemény, atrocitás, amely zsidó személyek, szervezetek vagy tulajdon ellen irányul és ahol bizonyítható az antiszemita szándék vagy tartalom vagy ahol a támadás azért történt, mert az áldozat zsidó
- azt gondolták róla, hogy zsidó
- bármilyen zsidó intézmény, épület tudatos és indokolatlan megrongálása (akkor is, ha a rongáláshoz nem társult további explicit antiszemita üzenet [például egy zsinagóga ablakát bedobják követ])
- antiszemita kommentek blogokon, fórumokon, közösségi oldalakon, amelyeket jelentettek a Tett és Védelem Alapítványnak
- antiszemita és neonáci anyagok eljuttatása egyes zsidó személyekhez, zsidó szervezetekhez, intézményekhez
- antiszemita és neonáci anyagok kihelyezése egyes zsidó személyek tulajdonához, zsidó szervezetekhez, intézményekhez
- Izraellel és cionizmussal kapcsolatos kritikák, ha azok túlmennek a politikai közlésen és hagyományos zsidóellenes sztereotípiák előhívását szolgálják
- események, amelyek alkalmasak arra, hogy zsidókban félelmet keltsenek

Gyűlölet-események, amelyek nem számítanak bele a statisztikába

- Magyarországhoz, magyarországi zsidósághoz kötődő antiszemita gyűlölet-cselekmények, amelyek valamilyen módon nem tartoznak a statisztikába (például: nem Magyarországon történtek)
- gyűlölet kifejezések, amelyek honlapokon, kommentekben és online fórumokon rendszeresen

megjelennek és nem érkezett róluk személyes bejelentés a Tett és Védelem Alapítványhoz

A regisztrált cselekmények több jellemzőjét is rögzítjük. Korábban említettük, hogy különböző indikátorokat használunk, amelyek segítségével valószínűsíthető, hogy az adott cselekedet elkövetésének motivációja előítélet volt. Ezek az indikátorok az elkövető különböző jellemzőire, az áldozatra vonatkozó adatokra, a cselekmény helyszínére, időpontjára, az esemény esetleges előzményeire vonatkoznak. Az adatgyűjtés során ezeket rögzítjük. Ezen kívül vizsgáljuk, hogy az adott cselekménynek voltak-e és ha igen milyen-akár büntetőjogi – következményei.

Az egyes cselekmények regisztrálása mellett fontos azok kvalitatív különbségeinek megragadása is. Az esetek tipizálását kétféle módon is elvégezzük. Az egyik kategória-rendszer szerint a következő típusokat különböztetjük meg: közösség elleni uszítás, közösség tagja elleni erőszak, önkényuralmi jelkép használata és nemzetiszocialista rendszer bűneinek tagadása, holokauszt-tagadás.

A másik kategorizáláskor a Nézzünk szembe a tényekkel! ajánlása alapján hétféle cselekménytípust különböztetünk meg, amelyek a következők (CEJI 2012, 10–12):

- Emberölés
 - halált okozó személy elleni támadás
- Súlyos fizikai erőszak
 - személy elleni támadás, amely súlyos testi sértést okozhat
 - fegyverrel vagy más, sérülés okozására alkalmas eszközzel elkövetett támadás
 - tulajdon elleni támadás, amely során az ingatlanban tartózkodó emberek meghallhatnak

- bombák és levélbombák
- emberrablás
- Támadás
 - személy elleni fizikai támadás, amely nem életveszélyes és nem súlyos
 - az áldozat védekezése vagy menekülése következtében sikertelen támadási kísérlet
 - emberek tárgyakkal való megdobálása, azt az esetet is ide értve, amikor a dobás célt tévesztett
- Rongálás
 - tulajdon elleni fizikai támadás, amely nem okoz életveszélyt
 - tulajdon meggyalázása
 - gyújtogatás, amely nem okoz életveszélyt, sikertelen gyújtogatási kísérlet
- Fenyegetés
 - egyértelmű vagy konkrét szóbeli vagy írásos fenyegetés
 - „bombatámadás”, amelyről később kiderül, hogy csupán megtévesztés volt
 - zaklatás
 - rágalmozás

- Gyűlöletbeszéd
 - nyilvános gyűlöletbeszéd
 - virtuális gyűlölet
 - sértő magatartás
 - egynél több címzettnek elküldött sértő írás
 - irodalom és zene
- Diszkriminációs esetek

Fontosnak tartjuk a gyűlölet-cselekmények kontextusba helyezését is. Ezek a tettek ugyanis nem légtérben léteznek és egyáltalán nem függetlenek attól a társadalmi és kulturális környezettől, amiben történnek. Lényeges ezen cselekmények dinamikája is: sokszor inkább folyamatokról, mintsem különálló eseményekről van szó. (Perry 2001, 8) A statikus adatokon kívül rövid leírásokat is közlünk az egyes esetekről, ami segít a cselekményt körülvevő környezet megértésében.⁸ Az idősoros adatok elemzések pedig mindenképpen gondot fordítunk majd az események dinamikájának bemutatására.

⁸ Éppen az ilyen leírásokat tartja Perry (2001, 18) az Anti-Defamation League jelentések egyik legnagyobb pozitívumának.

ANTISZEMITA GYŰLÖLET-CSELEKMÉNYEK

2015. szeptember

A Tett és Védelem Alapítvány szeptemberi monitoring tevékenysége nyomán három antiszemita gyűlölet-cselekményt azonosított, amelyek közül egy a támadás, egy a rongálás, egy pedig a gyűlöletbeszéd kategóriájába tartozik.

Támadás

Jávor István szociológust megütötték

Budapest, Baross utca

Forrás: ATV

Az ATV szeptember 18-án számolt be arról, hogy Jávor István szociológus a budapesti VIII. kerületi okmányirodában szóváltásba keveredett a diszpécserrel és a biztonsági őrrrel. Jávor István panaszkodott, hogy habár harmadik alkalommal járt az okmányirodában, ahova ez alkalommal két órával a zárás előtt érkezett, de egyszer sem tudott sorszámot húzni. Jávor elmondása szerint azután, hogy a diszpécsernél újfent megpróbálkozott a sorszámkéréssel, a biztonsági őr megfenyegette és a minősíthetetlen stílus mellé olyan szavak is társultak, mint a „*takarodj*”, „*rohadék*”, „*agyonverlek*” és a „*zsidó*”. Mivel a szociológust szándékától nem sikerült eltántorítani, kivezették az okmányiroda bejárata elé. A szóváltás az utcán is folytatódott, a hivataltól 15 méterre végül a biztonsági őr kétszer is ököllel megütötte Jávor Istvánt, egyszer a fejen, egyszer pedig száján.

Jávor István nem tett feljelentést a rendőrségen, mivel azt gondolja, csak szóbeli megrovást kapott volna az őt az eljárás végén. Az ATV-nek sikerült beszélnie a diszpécserrel, aki elmondta, hogy próbálta megfékezni a kollégáját, valamint, hogy Jávor István hangosan ordibált, valamint rugdosta az ajtóüveget, és amikor azt hitték, hogy végre elment, még kétszer visszatért és belerúgott az ajtóba. Ezen kívül ő nem hallotta, hogy bárki lezsírozta volna Jávor Istvánt.

Rongálás

Embermentő emléktábláját rongálták meg

Gyöngyös, Heves megye

Forrás: MTI

Weisz Péter, a gyöngyösi Status Quo Ante Zsidó Hitközségelnök szeptember 8-án arról tájékoztatta az MTI-t, hogy megrongálták Ferenczfalvi Kálmán⁹ embermentő emléktábláját. Weisz Péter elmondta, hogy az ismeretlen elkövetők lekenték az emléktáblát, leszaggatták az azon lévő koszorúkat és egy szemetesekukát kborítottak a tábla alá.

A további információkat a Hivatalos és civil reakciók részben ismertetjük.

9 Ferenczfalvi Kálmánnak több ezer ember köszönheti az életét. A második világháború idején magyar embereket, köztük zsidó polgárokat, katonákat, munkaszolgálatosokat mentett meg a biztos haláltól. Bátorságát emléktáblák őrzik szerte a világban: Izraelben, Kanadában, az Egyesült Államokban, Ausztráliában és csaknem egy éve Gyöngyösön is. Tevékenységért a jeruzsálemi Jad Vasem Intézet Világ Igaza címmel tüntette ki.

Gyűlöletbeszéd

Dávid-csillag a Krétakörnél

Budapest

Forrás: Krétakör Facebook profilja

Szeptember 7-én tette közzé a Krétakör Színház¹⁰ a Facebook profiljukon, hogy aznap reggel az irodai csengőre egy post-it-et ragasztottak, amire egy Dávid-csillagot rajzoltak.

A Krétakör csengője, *Forrás: Krétakör Facebook profil*

¹⁰ A Krétakör kortárs művészeti központként és produkciós irodaként határozza meg magát, amely a társadalomtudományok tapasztalatainak felhasználásával hoz létre kreatív közösségi játékokat. (forrás: kretakor.eu/kretakor/)

TOVÁBBI ANTISZEMITA GYŰLÖLET-CSELEKMÉNYEK

A Tett és Védelem Alapítvány monitoring tevékenysége során 2015 szeptemberében egy olyan esetet azonosított, amely nem képezi részét a statisztikának, mivel az elkövetés ideje nem beazonosítható.

A zsidókat megint elküldték

Budapest, Zsil utca

Forrás: Tett és Védelem Alapítvány

Szeptember 3-án jelezték az Alapítványnak, hogy a Zsil utcai 2-es villamos megállójában található reklámfelületet összefirkálták. A bejelentés időpontjában a 2015. augusztus 30–szeptember 6. között megtartott Zsidó Kulturális Fesztivált népszerűsítő plakát volt látható. Az üvegfelületre a következő szövegeket írták: „*rohadjatok meg!*”, „*irány a gázkamra!*” és „*szar zsidók*”.

Az összefirkált reklámplakát, Forrás: TEV

KÖZÖSSÉGI HÍREK, REAKCIÓK

A megismerés a hatékony orvosság

Szeged, Csongrád megye

Forrás: MTI

Szeptember 2-án nyitotta meg Trócsányi László igazságügy-miniszter a XI. Szegedi Őszi Zsidó Kulturális Fesztivált. Beszédében elmondta, hogy a diszkriminációra és az üldözésre nincs mentség, ezt újra és újra megvallani nem mánia vagy önostorozás, hanem a felelősség vállalása. A ma élők nem felelősek azért, ami akkor történt, mi, a ma élők azért vagyunk felelősek, hogy ne történjen meg újra. Hangsúlyozta, hogy neki igazságügy-miniszterként „különösen fáj”, hogy az egyik fő célpont a jogászság volt, a jogi karok, a jogakadémiák, az ügyvédi kar, amelynek számos kiváló zsidó és zsidó származású tagja volt.

Szerinte „*a rendszerváltás tette lehetővé a gyógyulást*”, amikor újra feleledt „*az identitás iránti addig elfojtott vágy*”. A gyógyulás egyik ékesszóló jele a zsidó kultúra szinte azonnali újjáéledése

volt – mondta. Szerinte a magyar zsidóság választhatta volna a kivándorlás vagy a teljes asszimiláció útját, ezzel szemben „*a zsidó kulturális reneszánsz*” volt a válasz. Talán a lehetséges legbátrabb válasz egy olyan világban, amelyben továbbra is jelen van az antiszemitizmus – fogalmazott, hozzátéve, hogy az antiszemitizmus ellen a kultúra, a műveltség, a művészet és a tudomány jelenti a hatékony orvosságot. Felhívta a figyelmet arra, hogy a kultúra sokszínű, „*része a zsidó kultúra is, amint a zsidó kultúrában is ott van a magyar kultúra*”. Álláspontja szerint „*a nem sokszínű kultúra nem kultúra, hanem legfeljebb szubkultúra, mint az antiszemitizmus, amely éppen a sokszínűség tagadása*”. Hozzátette: lehetünk egyszerre magyarok és zsidók vagy keresztények, hazafiak és európaiak. „*Egyben biztos vagyok, és ez a magyar kormány meggyőződése is: a zsidó kultúra [...] hatalmas értéket képvisel Magyarországon, a magyar kultúra számára*” – mondta.

HIVATALOS ÉS CIVIL REAKCIÓK

A rongálás ügyében nyomozás indult

Gyöngyös, Heves megye

Forrás: MTI

Az Antiszemita gyűlölet-cselekmények részben ismertettük, hogy Ferenczfalvi Kálmán embermentő emléktábláját megrongálták Gyöngyösön.

Soltész Bálint, a Heves megyei Rendőr-főkapitányság szóvivője szeptember 8-án elmondta, hogy a Gyöngyösi Rendőrkapitányság rongálás bűncselekmény gyanúja miatt indított eljárást ismeretlen tettes ellen.

A KDNP gyöngyösi alapszervezete nevében Domjáné Nyizsalovszki Rita, az alapszervezet elnöke szeptember 8-i közleményében közölte, hogy mélységesen elítéli a rongálást, a tábla helyreállításához pedig felajánlja segítségét.

Kirúgták a tanárnőt

Budapest

Forrás: !!444!!!

A !!444!!! szeptember 10-én ismertette, hogy a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ (Klik) elbocsájtotta azt a Pestszenterzsébeten dolgozó tanárnőt, aki Facebook profilján rasszista és antiszemita tartalmakat osztott meg. Az esetről augusztusi jelentésünkben számoltunk be.

Fény derül a kuruc.info egyik szerzőjének kilétére?

Budapest

Forrás: Egyenlítő blogcsalád

Az Egyenlítő blog szeptember 10-én tette közzé összefoglaló cikkét, amelyben a kuruc.info posztoló Perge Ottó nevű szerző valódi személyazonosságának megállapításával kapcsolatos ügy részleteit közli.

A Hatmillió Lélek Hangja szervezet információja alapján az Egyenlítő blog feljelentést tett Z. L. középiskolai történelemtanár, volt levéltáros ellen, aki egy levélben bevallotta, hogy Perge Ottó álnéven ír a kuruc.info-ra. A személyazonosságra úgy derült fény, hogy Perge Ottónak küldtek egy levelet, amelyben arról értesítették, hogy egy öreg, külföldön élő egykori nyilas házaspár Pergére, a mai nyilasra, hagyná a vagyonát. A levélre Z. L., válaszolt, miszerint: „Nagy meglepetéssel olvastam az üzenetet, amit a kuruc.info útján megkaptam. Nagy-nagy megtiszteltetés a számomra a lebetőség, amit felajánlottak. Annyit szeretnék magamról mondani, hogy középiskolai tanárként dolgozom, ezen kívül régóta igyekszem írásaim révén felnyitni a szemeket, és tenni valamit a magyarságért. Mivel ez nem veszélytelen ténykedés, mióta a kuruc.infoba írok (immár 7 éve), kénytelen vagyok álnéven írni. Még a szűkebb környezetemben sem tudják, hogy én vagyok az a bizonyos szerző.” Későbbi érdeklődő

levélre válaszolva viszont azt írta, hogy csak Perge megbízásából, vele megegyezve jelentkezett az örökségért.

Az Egyenlítő blog szeptember 8-án feljelentést tett a Budapesti XI. kerületi Rendőrkapitányságon¹¹ nemzetiszocialista rendszer bűneinek nyilvános tagadása miatt Perge Ottó álnéven író személy ellen. Az indoklásban felsoroltak hat olyan idézetet, amelyben holokauszttagadó tartalom van, és Perge Ottó aláírásával került fel a kuruc.info oldalára. Az

idézetekben a következők szerepelnek: „*holokamu*”, „*a németországi koncentrációs táborokban nem volt elgázosítás*”, „*»módosították« az Auschwitzban megöltek számát*”, „*végző megoldás alatt [...] a zsidók kitelepítését értik*”. Az alábbi idézet is Perge Ottó tollából származik: „*A második világháború után 1100 tonna iratanyagot koboztak el tőlük (ti. a legyőzött németektől) a győztesek. Ennek az iradatlan irathalomnak az átböngészése után sem akadtak egyetlen dokumentumra sem, amely a zsidók tömeges kivégzését rendelte volna el.*”

¹¹ Bűnügy áttétele miatt az ügyet szeptember 10-től a Budapesti Rendőr-főkapitányság kezeli.

HÍREK ÉS VÉLEMÉNYEK A MAGYARORSZÁGI ANTISZEMITIZMUSRÓL

Szeptember hónapban nem azonosítottunk olyan eseményt, amely a magyarországi antiszemitizmussal van összefüggésben.

EGYÉB HÍREK

Takács Szabolcs: az utókor felelőssége

Budapest

Forrás: MTI

Takács Szabolcs, a Nemzetközi Holokauszt Emlékezési Szövetség (IHRA) magyarországi soros elnöke szeptember 7-én az MTI-nek elmondta a Budapesti Olasz Kultúrintézetben

tartott emlékkoncert után, hogy az utókor felelőssége, hogy a gyermekeknek megtanítsa, milyen előzmények vezettek a holokauszthoz, és közösen kell fellépni, hogy az ne ismétlődhessen meg soha többé. A koncertet a körülbelül 5200 magyar zsidót megmentő olasz Giorgio Perlasca¹² emlékére szervezte az IHRA az olasz és az izraeli nagykövetséggel közösen.

12 Giorgio Perlasca önkéntesként harcolt Franco oldalán a spanyol polgárháborúban. 1943 szeptembere után az olaszokat Magyarországon nem tekintették többé „barátságos külföldieknek”, és Perlascát is internálták. Megszökött, majd kapcsolatai révén munkát kapott a spanyol nagykövetségen. Ahogy a front közeledett, a spanyol nagykövet elhagyta Budapestet, és helyére Perlasca lépett. További spanyol menleveleket hamisított és védett házakat jelölt ki. A szovjet hadsereg megérkezéséig a helyén maradt, hogy gondoskodjon a zsidókról. Ezután elégette spanyol papírjait és ismét olasz üzletember lett. Perlasca 1989-ben kapta meg a Világ Igaza kitüntetését.

A TETT ÉS VÉDELEM ALAPÍTVÁNY HIVATALOS ÜGYEI

A TEV jogsegély keretében feljelentést tett közösség tagja elleni erőszak miatt

Budapest

Forrás: Tett és Védelem Alapítvány

Az Alapítvány jogi segítséget nyújtott annak a férfinak, akit – ahogy augusztusi jelentésünkben ismertettük – augusztus 31-én a budapesti Erzsébet téren leköpött egy fiatal nő. A feljelentést szeptember 7-én nyújtották be a Budapesti Rendőr-főkapitánysághoz közösség tagja elleni erőszak miatt ismeretlen tettessel szemben.

A férfi rabbi, a téren is kipát és a haszid szokásoknak megfelelő öltözéket; fekete-fehér ruházatot viselt. Tekintve, hogy az elkövetőt sem ő, sem a családtagjai soha azelőtt nem látták, vele semmilyen kapcsolatban nem voltak, így a személyes indíték

kizárható. A társadalmi együttélés szabályaival szembehelyezkedő, kihívóan közösségellenes magatartás kifejtésének egyetlen számba vehető indoka a zsidó közösséghez való tartozás volt.

Az indoklás szerint a töretlen bírói gyakorlat alapján a kihívó közösségellenessége akkor állapítható meg, ha a tettes a társadalmi együttélés szabályaival leplezetlenül, nyíltan, gátlástalanul szembehelyezkedik, a közösségi együttélés szabályait pedig semmibe veszi. A jogalkotó a közösség tagja elleni erőszak alapesetének megállapításához nem kívánja meg az erőszakos módon történt elkövetést. Elegendő a riadalomkeltésre objektív alkalmasság, nem szükséges, hogy a riadalomkeltés mint eredmény bekövetkezzék. Bár ebben esetben megvalósult, mivel az áldozat gyermekei sírva fakadtak.

A HÓNAP KRÓNIKÁJA

Az alábbi táblázatban a jelentésben található összes esetet, eseményt kronologikus sorrendben mutatjuk be. A Kategória rubrika megmutatja, hogy az adott eseményről a jelentés melyik részében számoltunk be bővebben.

<i>Sorszám</i>	<i>Dátum</i>	<i>Esemény</i>	<i>Kategória</i>
1	szeptember 2.	A megismerés a hatékony orvosság	Közösségi hírek, reakciók
2	szeptember 3.	A zsidókat megint elküldték	További antiszemita gyűlölet-cselekmények
3	szeptember 7.	Dávid-csillag a Krétakörnél	Antiszemita gyűlölet-cselekmények: gyűlöletbeszéd
4	szeptember 7.	Takács Szabolcs: az utókor felelőssége	Egyéb hírek
5	szeptember 7.	A TEV jogsegély keretében feljelentést tett közösség tagja elleni erőszak miatt	A Tett és Védelem Alapítvány hivatalos ügyei
6	szeptember 8.	Embermentő emléktábláját rongálták meg	Antiszemita gyűlölet-cselekmények: rongálás
7	szeptember 8.	A rongálás ügyében nyomozás indult	Hivatalos és civil reakciók
8	szeptember 10.	Kirúgták a tanárnőt	Hivatalos és civil reakciók
9	szeptember 10.	Fény derül a kuruc.info egyik szerzőjének kilétére?	Hivatalos és civil reakciók
10	szeptember 18.	Jávor István szociológust megütötték	Antiszemita gyűlölet-cselekmények: támadás

KAPCSOLAT ÉS TÁMOGATÁS

A Tett és Védelem Alapítvány zsidó szervezetek civil kezdeményezése, amely a zsidó tradíciókat követve kész határozott lépéseket tenni az egyre inkább elharapódzó antiszemita jelenségek visszaszorításáért.

Amennyiben bárkit vélt vagy valós zsidósága miatt bántalmazás vagy antiszemita inzultus érte, ne hallgasson, jelezze felénk, hogy az arra kijelölt csatornákon továbbítsuk az intézkedésre rendelt szervekhez!

Bejelentéseket az alábbi lehetőségek bármelyikén fogad az Alapítvány:

FORRÓDRÓT
(+36 1) 51 00 000

Tett és Védelem Alapítvány honlapján:
www.tev.hu/forrodrot
és facebook oldalán:
[www.facebook.com/tev-tett-es-vedelem-
alapitvany](http://www.facebook.com/tev-tett-es-vedelem-alapitvany)

A Tett és Védelem Alapítvány munkája csak akkor lehet sikeres, ha sokan osztoznak azon elkötelezettségünkben, hogy megteremtsük a sérelmet elszenvedettek számára a tisztességes eljáráshoz való jogot, ezért arra kérjük, egyéni felajánlásával segítse az Alapítvány munkáját!

Adományát az alábbi bankszámlaszámon juttathatja el az Alapítványhoz:

13597539-12302010-00057157

A Tett és Védelem Alapítvány elérhetőségei:

Cím: 1052 Budapest, Semmelweis utca 19.

Tel: +36 1 267 57 54

+36 30 207 5130

<http://www.tev.hu>

info@tev.hu

FELHASZNÁLT IRODALOM

2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről.
http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1200100.TV (utolsó letöltés: 2013.07.10.)
- Anti Defamation League (ADL). 2012. 2011 *Audit of Anti-Semitic Incidents*.
- CEJI, 2012. *Tegyük láthatóvá a gyűlölet-bűncselekményeket! Nézzünk szembe a tényekkel! Útmutató a gyűlölet-bűncselekmények és előítélet motiválta incidensek monitorozásához*. Facing Facts! projekt.
- Chakraborti, Neil és Garland, Jon. 2009. *Hate Crime. Impact, Causes and Responses*. London: SagePublications.
- Community Security Trust (CST). 2013. *Antisemitic Incidents Report 2012*.
- Levin, Jack és McDevitt, Jack. 1999. Hatecrimes. In *Encyclopedia of Violence, Peace and Conflict*. szerkesztette Lester Kurtz, 89–102. San Diego: Academic Press.
- OSCE/ODIHR. 2009a. *Hate Crime Laws. A Practical Guide*. Varsó: OSCE/ODIHR.
- OSCE/ODIHR. 2009b. *Preventing and responding to hate crimes. A resource guide for NGOs in the OSCE region*. Varsó: OSCE/ODIHR.
- Perry, Barbara. 2001. *In the Name of Hate. Understanding Hate Crimes*. New York: Routledge.
- Társaság a Szabadságjogokért (TASZ). 2012. *Gyűlöletbűncselekmények áldozatainak. Tájékoztató Kiadvány*. Budapest: TASZ.

Impresszum

Kiadó: Brüsszel Intézet Nonprofit Kft.
Szalai Kálmán *ügyvezető igazgató*

Szerkesztők: Dr. Bodó Kristóf *ügyvéd,*
a Tett és Védelem Alapítvány és Brüsszel Intézet jogi képviselője
Dr. Fekete István László *ügyvéd, a Brüsszel Intézet jogi képviselője*
Majoros Kata, *kommunikációs tanácsadó*
Minkó Melinda *kutató,*
a Brüsszel Intézet Kutatási és Incidenskövető Csoportjának vezetője
Dr. Szegő Krisztina *jogász*
Czintos Emese, *szakfordító*

Támogatás: Bodnár Dániel *filozófus,*
Tett és Védelem Alapítvány Kuratórium Elnöke
Andrew Srulewitch *igazgató, ADL*

A kiadó köszönetét fejezi ki Dr. Kovács András szociológusnak, a CEU professzorának a biztatásért és segítő tanácsokért.

A kiadó köszöni az áldozatvállalást azon önkénteseknek, akik szakértő irányítás mellett hónapok óta szünet nélküli munkával segítették a jelentés létrejöttét.

A jelentés egészének és bármely részletének felhasználása kizárólag a kiadó írásos beleegyező nyilatkozatának birtokában engedélyezett a forrás pontos megjelölésével.

2015 Budapest

Tett és Védelem Alapítvány

1052 Budapest. Semmelweis utca 19.

+36 1 267 57 54, +36 30 207 5130

<http://www.tev.hu>

info@tev.hu